

متن سخنرانی دکتر احمد صدر حاج سید جوادی که قرار بود در مراسم چهاردهمین سالگرد
درگذشت مهندس بازرگان در حسینیه ارشاد ارائه شود

پنجشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۸۷

دکتر احمد صدر حاج سید جوادی، وزیر کشور و دادگستری دولت موقت و یکی از بنیانگذاران نهضت
آزادی ایران، سخنران افتتاحیه ی مراسم سالگرد درگذشت شادروان مهندس مهدی بازرگان بود.

متن سخنرانی ایشان بدین شرح بود:

با درود و سلام بر مردانی که امروز یادشان ما را اینجا گردآورده است و نقششان همیشه در زندگی
تک تک ما ایرانیان بی بدیل و مثال زدنی است و خوش آمد گویی به شما عزیزان که امروز با یاد این
بزرگان اینجا جمع شده اید. افرادی چون دکتر محمد مصدق، آیت الله سید محمود طالقانی، دکتر یدالله
سحابی و مهندس مهدی بازرگان.

بازرگان از آن دست نادره مردانی بود که حضورش در هر جایی با حداقلهایی همراه بود. او در ضمن
واقع بینی، مسئولیت پذیری و شجاعت از ارزشهای خود عدول نمی کرد و به مصداق آیه شریفه الذین
یلغون رسالات الله... عمل می کرد. نمونه بارز این صراحت در عمل و رفتار را شخص مولای متقیان
اگوی شیعیان می توان دانست که در گفتن آنچه حق می دانست هیچ گاه پرده پوشی نکرد.
بازرگان در بین تمام دوستان و دشمنان به صراحت لهجه و عمل مشهور بود و هیچ گاه این رویه خود را
به خاطر شخص یا موقعیتی ترک نکرد از حرفی که حق می دانست عدول نکرد. این صراحت تا بدانجا
بود که ایشان به صلواتهای زیادی که برای نام مرحوم آیت الله خمینی رهبر فقید انقلاب اعتراض می
کند و بارها هم به علت همین گونه سخن گفتن در مجلس اول با توهین های نمایندگان روبرو شد. او
بارها مستقیماً محمد رضا پهلوی را مورد خطاب قرار داد و بدون پرده پوشی شاه را مسبب اصلی
انقلاب ایران خواند. صراحت عمل او باعث نگرانی و مخالفت مرحوم طالقانی با پذیرفتن دولت توسط او و
پیشنهادهای مکرر استعفا توسط آن مرحوم شد. طالقانی معتقد بود که صداقت، صراحت عمل او با
توجه به منش و روحیه آزادیخواهانه اش موجب برخورد وی با برخی کسانی که به هر قیمتی می
خواستند بر موج انقلاب سوار شوند خواهد شد. مهندس بازرگان همچنین در زمان پذیرفتن پست
نخست وزیر و چه بعد از آن بارها و بارها با تذکر به مخالفان آنها را از کارشکنی و مخالفت غیر
اصولی با دولت آنها را به راه اصولی فرا می خواند .

بازخوانی هر باره منش و روش بزرگانی چون مصدق، طالقانی، سحابی و بازرگان هر بار می تواند
معنایی جدید برای فعالین سیاسی و اجتماعی به همراه داشته باشد.

در آستانه انتخابات ریاست جمهوری در سال آینده می توان از مصدق آموخت که قدرت را در میان مردم
می دید و با تکیه به آن قدرت توانست در اقلیت مجلس و یا تنهایی مسند نخست وزیر خواسته های
این ملت را به دیکتاتور پهلوی تحمیل کند.

از بازرگان نیز می توان آموخت که به قدرت و جو زمانه می توان «نه» گفت و در عین حال صادقانه
مشکلات را با مردم مطرح ساخت، می توان آموخت که رئیس دولت نمی تواند در برابر خودسری های

برخی گروهها ساکت بنشینند و حداقل موانع را با مردم بازگو نکنند، از روش بازرگان می توان آموخت که آنجا که پای منافع ملی ایران در میان است آبرو و آرامش هیچ ارزشی ندارد اما زمانی که جریاناتی سعی در انحراف فعالیت دولت و جایگزینی منافع خود به جای منافع ملی دارند سکوت و همراهی هیچ توجیهی ندارد.

امروز با بازخوانی تجربه بازرگان می توان آموخت که سیاست فقط انتخاب بین بد و بدتر نیست که سیاست فقط سیاه و یا سپید نیست ربع قرن پیش جمعی در انتخاب بین بد و بدتر با سکوت خود با برخی ظلمها و ناعدالتی ها همراهی کردند و برخی آنچنان فضا را دو قطبی دیدند که با خشونت و اسلحه و ترور در برابر آنچه ظلم می پنداشتند ایستادند. اما بازرگان راه سوم را برگزید و نه از سر محافظه کاری با جو غالب همراه شد و نه برخلاف منافع ملی ایران دست به اقدامی زد بلکه تا پایان عمر با برکتش مداوم بر آرمانش ایستاد تا امروز نسل جوان نهضت آزادی ایران و ملی مذهبی ها با افتخار از داشتن چنین الگویی سر برافرازد .

بازرگان در تمام عمر خود برای رفع استبداد و سیئه روزی از چهره ایران تلاش کرد ولی امروز کشوری که وی و دیگر ایران دوستان برای آن تلاش کردند در معرض خطرهای جدی است. در این روزها برای نجات ایران باز هم این صراحت در بیان مشکلات و عمل در رفع آنان به کار جامعه ی ما می آید . جلوگیری از برگزاری مراسمهای مشابه چون سالگرد وفات دکتر سبحانی، سالگرد تاسیس نهضت آزادی ایران و از همه اسف بارتر جلوگیری از برگزاری نمازهای اعیاد فطر و قربان، توسط حکومتی که با نام اسلام حکومت می کند، همه و همه نشان از حضور یک تفکر تمامیت خواه در راس این حکومتی است که با آرمان آزادی و استقلال بر سر کار آمده است .

در پایان با آرزوی جاودانگی ایران و سربلندی و بالندگی اسلام از خداوند بزرگ برای تمام کوشندگان در راه اعتلای ایران آرزوی سلامت می کنم و یاد تمام درگذشتگان را علی الخصوص دکتر محمد مصدق، دکتر یدالله سبحانی، سید محمود طالقانی و مهندس مهدی بازرگان را گرامی می دارم. همچنین با یاد دو عزیزی که امروز در جمع ما نیستند مرحوم محمد مدیر شانه چی و حاج سید مصطفی مصطفوی درخواست دارم با خواندن فاتحه برای شادی روح تمام در گذشتگان دعا کنیم.